

Field : Fine Arts

Type : Research Article

Received: 13.02.2018 - *Accepted*: 27.05.2018

Dekonstrüksiyon Kavramsalında Moda Tasarımı¹

Birsen ÇİLEROĞLU¹, Mine BALCI²

¹ Gazi Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Moda Tasarımı Bölümü, Ankara, TÜRKİYE

² Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara, TÜRKİYE

E-Posta: birsencileroğlu@gmail.com

Öz

Günümüz dünyasının düşünce özelliklerini yansıtan postmodernizm, post yapısalcılık ve dekonstrüksiyon gibi birçok felsefi düşünce ile beslenir. Felsefe düşünürü Jacques Derrida'nın ortaya koyduğu postmodern felsefe içinden türemiş 'dekonstrüksiyon' kavramında birçok alanda tanımlanmaya, etkililiğini arttırmaya devam etmektedir. Bu alanlardan biri de moda tasarımıdır. Moda tasarımı, 1980'lerin ilk yıllarında dekonstrüksiyon kavramı ile tanışmış ve günümüzdeki etki kapsamını genişletmiştir. Kendini sürekli yenileyen bir sisteme sahip olan moda tasarımında, dekonstrüksiyon fikir ve uygulamaları yenilenme süreçlerine değerli katkılar sağlamaktadır. Dekonstrüksiyon oldukça geniş, belirsiz, ucu açık ve değişen dünya görüşlerine göre yeniden yorumlanabilen bir anlama sahiptir. Bu sebeble giysi modası alanında dekonstrüksiyon ile ilgili araştırmalar incelenirken, dağınık bilgilerin mevcut olduğu görülmüş, bu durum dekonstrüksiyonun özünde belirsizlik olması ile de ilişkilendirilerek bu çalışma için daha net veriler elde edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada amaç; giysi tasarım unsurlarını dekonstrüksiyon kavramıyla tartışmak, ulaşılan görüşler doğrultusunda dekonstrüksiyon öğeleri ile giysi tasarım unsurları arasında ilişkilendirme yapmaktır. Dekonstrüksiyon modası kavramının içeriği, varolan dekonstrüksiyon uygulamalarının incelenmesi ve hangi uygulamaların dekonstrüksiyon kapsamına dahil edilebilirliği konusunda yapılan tanımlamalarla analiz için kullanılacak özgün görsel analiz formu geliştirilmiştir. Görsel analiz formu, dekonstrüksiyon giysisinin görünüm özellikleri ve giysinin dekonstrüksiyon analizi olmak üzere iki kategoriden oluşmaktadır. Giysinin dekonstrüksiyon analizinde; yapısızlaşma, yeniden yapılandırma, metinlerarasılık, merkezsizleşme gibi dekonstrüksiyon öğelerinin giysi modası alanında nasıl ve neden karşılık bulduğu tasarım örnekleri ve alanyazın incelenerek tanımlanmıştır. Dekonstrüksiyon giysisinin görünüm özelliklerinin belirlenmesi ile de giysi tasarımlarının dekonstrüksiyon öğeleri ayırımında incelenmesini sağlayabileceği kanısı oluşmuştur. Dekonstrüksiyon öğeleri giysi tasarım öğeleriyle karşılaştırılarak giyside tasarım unsurlarının hangi dekonstrüksiyon öğeleriyle birlikte düşünülebileceğine dair ilişkilendirmeler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Jacques Derrida, dekonstrüksiyon, giysi modası

¹ 6. Uluslararası Bilim Kültür ve Spor Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Deconstruction Concept in Fashion Design

Abstract

It is nourished by many philosophical ideas such as postmodernism, post structuralism and deconstruction which reflect the thought characteristics of today's world. The notion of 'deconstruction' derived from the philosophy of philosophy Jacques Derrida's postmodern philosophy continues to increase the effectiveness and recognition of many areas. One of these areas is the fashion design. Fashion design met with the concept of deconstruction in the first years of the 1980s and broadened its scope of influence today. In fashion design, which has a system that renews itself continuously, deconstruction ideas and practices provide valuable contributions to the renewal processes. Deconstruction has a meaning that can be re-interpreted according to the broad, uncertain, trivial, and changing worldviews. Hence, studies on deconstruction in the field of clothing fashion are being investigated, presence of scattered data has been found and attempts are made in order to obtain clearer information for this study by associating the fact that there is uncertainty in the deconstruction in nature. Aim of the study is to discuss clothing design elements with the concept of deconstruction and to associate deconstruction items with clothing design elements according to the views obtained. A unique visual analysis form has been developed that can be used to analyse the content of the concept of the deconstruction fashion, examine the existing deconstruction applications, and define what applications may be included in the deconstruction content. The visual analysis form consists of two categories, the appearance properties of deconstruction clothing and deconstruction analysis of the clothes. In the deconstruction analysis of the clothes; unstructuring, restructuring, intertextuality and decentralisation are defined elements of clothing fashion. How and why these definitions are matched is described by design examples while the literature has been reviewed in the field. It is also thought that, matching is valuable for determining the appearance properties of the clothing affected by the deconstruction. Deconstruction items were compared with clothing design elements, to determine and to attribute, which deconstruction items could be considered along with clothing design elements.

Keywords: Jacques Derrida, deconstruction, clothing design

Giriş

Jacques Derrida ve alanyazına kazandırdığı dekonstrüksiyon kavramı bu yaklaşımdan etkilenen bütün alanların temel çıkış noktasını oluşturmaktadır. Derrida, felsefe ve edebiyat metni arasındaki sınırları sorgulayan dil ve düşünce ilişkisi üzerine yaptığı araştırmalarla tanınmaktadır. Bugün Derrida ile özdeşleştirilen dekonstrüksiyon sözcüğü, metafizik bir bütünde düşünülmemeyen şeyi, birliğin dışına taşan çokluğu, bütün-izmlerin ötesinde irdelemeye çalışmıştır.

Derrida'nın düşüncesinde Hegel, Marks, Husserl, Heidegger, Levinas, Freud, Lacan ve F. de Saussure 'ün etkileri olmuştur (Bozkurt, 2003: 461). Derrida'nın pek çok eserinde fenomenolojiye (Husserl), dilbilime (Saussure), Lacancı psikanalize, ve yapısalcılığa (Levi Strauss) karşı geliştirilmiş eleştirilerin yer aldığı söylenebilir (Orman, 2015: 63).

Derrida'nın felsefesi üzerine birbirinden farklı pek çok yorum vardır. Bu nedenle hangi Derrida okumasından hareket edildiği sorusunun cevaplanması gerekir. Derrida'nın dekonstrüksiyon üzerine yazdığı bazı kitapları akademik çevrelerde edebî ve felsefî metinleri okuma yöntemi olarak gündeme gelmiştir (Sağlam, 2010: 290).

Derrida tarafından yapılandırılarak önerilen deconstruction kavramı, destrüksiyon ve konstrüksiyon kavramlarının birleşiminden türetilmiştir, dolayısıyla da hem bozmak (yıkma) hem de yapmak (kurmak) olgularını içerir. Fransızca bir sözcük olan deconstruction Türkçeye dekonstrüksiyon, yapısöküm, yapıçözüm, yapıbozum, kurgubozum, kurgusöküm olarak farklı karşılıklarla çevrilmiştir (Saydam, 2009: 160).

Dekonstrüksiyon anlamın sabit, evrensel, mutlak, tarihten ve kontekstten bağımsız olduğu varsayımını eleştirir. Dekonstrüksiyon metinlerin anlamsız olduğunu göstermez; aksine daha çok metinlerin çoğulcu ve sıklıkla da çelişik anlamlarla dolup taşıdığını gösterir: Aynı metin kendi içinde sonsuz sayıda metin üretebilir. Dekonstrüksiyonda bütün metinler belirsizlikler içerdiği ve farklı biçimlerde okunabileceği için nihai bir yorumdan söz edilemez. Dekonstrüksiyon sonsuz yorum faaliyetidir; hiç bitmeyecek yorumdur (Demir, 2010: 116)

Dekonstrüksiyon, bilgiyi dilden ve anlamlandırma çabalarından kaynaklanan kirlilikten arındırmayı ifade etmektedir. Dekonstrüksiyon, bir yapıyı parçalara ayırarak çeşitli malzemelerini yeniden kullanmak veya geri dönüştürmek için kurtarmak anlamına gelir. Geleneksel yıkımın alternatifi olarak uygulanmaktadır (Ayan, 2013 21). Derrida'nın dekonstrüksiyon yaklaşımı edebiyat kuramı, dilbilim, felsefe, sosyoloji, kültür kuramı, mimarlık gibi disiplinler başta olmak üzere birçok alanda yeni açılımlar getirmiştir (Açımız, 2013: 27).

Giysi Modasında Dekonstrüksiyon

1960' larda Jacques Derrida'nın fikriyle ortaya çıkan dekonstrüksiyonun, moda tasarımı ile olan ilişkisi karmaşık olup hala kuramcılar, eleştirmenler ve küratörlerce geliştirilmektedir (Açımız, 2013: 30) ancak giysi modasında dekonstrüksiyon 1990'ların başı ve 2000'li yılların sonundaki ekonomik darboğaz gibi gerileme dönemlerinde ortaya çıkmıştır (Renfrew ve Renfrew, 2014: 54). Aslında dekonstrüksiyon modasının bu tarihlerin dışında çok daha eskilere dayandığı söylenebilir ve punk akımı buna kanıt gösterilebilir.

“Anti moda akımlarından olan punk modası, 1970' lerde Londra ve New York punk müzik çevreleri etrafında gelişti. Punk, kabul edilen norm ve ayrıntıları küçümseyen çatışmacı, asi ve müstehcen şekilde tasarlanan, dekonstrüksiyonu savunan, moda karşısı bir oluşumdu”

(Ambrose ve Harris, 2012: 282). Punkın ardından dekonstrüksiyonun moda tasarımı alanında hala anlamı tam yerleşmemesine rağmen, 1977’de Zandra Rhodes’ un kavramsal şık adlı koleksiyonundaki tasarımlarda, benzer dönemdeki Rei Kawakubo ve Yohji Yamamoto tasarımlarında Derida’nın fikirlerinin etkisi açık şekilde görülmektedir (Açımız, 2013: 30).

Derrida dekonstrüksiyonu, bize sunulan hazır değerlere karşı çıkış olarak varolan yapının eleştirel sorgulanmasına dayanan bir yöntem olarak tanımlamıştır. Moda endüstrisi ise dekonstrüksiyonu, geleneksel giysi konseptlerine uymayan, giysilerin tamamen söküldüğü ya da parçalara ayrılıp ters yüz edilerek ya da bozuk bir şekilde yeniden bir araya getirildiği, tamamlanmamış, eksik parçalı v.b. giysileri yaratmak için kullanmıştır. Dekonstrüksiyondan etkilenmiş giysiler günümüz tasarımlarında apesiz, uçları sökük, soldurulmuş ve yırtık kumaşlardan yararlanılarak kullanılmaktadır (Ambrose ve Harris, 2012: 79-282).

1980’ lerde kendi minimalist sanat ve kültürlerinden etkilenen tasarımcılar Yohji Yamamoto, Rei Kawakubo, Issey Miyake ve sonraki 10 yılda Martin Margiela, Ann Demeulemeester ve Dries Van Noten moda devriminin öncüleri olmuşlardır. Dekonstrüksiyona öykünen bu tasarımcıların dışında Hüseyin Çağlayan, Jun Takahashi, Jean Paul Gaultier, Karl Lagerfeld, Viktor ve Rolf, Helmut Lang gibi çok sayıda tasarımcının koleksiyonlarında da dekonstrüksiyona atıflar görülebilmektedir (Çileroğlu ve Balcı, 2015: 195).

Yohji Yamamoto, 1981’de Paris’te dekonstrüktif/yapı bozumcu giysilerini sunduktan sonra tanınmaya başlamıştır. Yamamoto, kusursuz olmayandan zevk alır, “izler, bozukluklar, düzensizlik görmek istiyorum” der. Yohji Yamamoto 2011-2012 sonbahar-kış koleksiyonundagenellikle koyu renkli, eskitilmiş, parça parça giysilerle bazen mühtehcenlik yaratmakta sakınca görmemiş, kadın formunu görmezden gelerek deneysel giysiler tasarlamıştır. Yamamoto, haute couture’deki sınıf, cinsiyet ve ırk ayrımını sorgulamış ve dekonstrüksiyon sayesinde geleneksel moda anlayışını değiştirmiştir (Açımız, 2013: 41).

1980’ lerde dekonstrüksiyon, Japon tasarımcı Rei Kawakubo ve Yohji Yamamoto tarafından kullanılarak geliştirilmiş, giysi modasında bir eğilim olarak devam etmiştir. Giysiler beden bilinciyle değil, ilginç kesimlerle moda müşterisine sunulmuştur. Bu koleksiyonlarda; kumaşlar tek renkli, süssüz ve bazı durumlarda yırtık ve işlenmemiş niteliklere sahiptir.

1990’ larda Japon tasarımcılar tarafından dekonstrüksiyon eğilimi devam ederek bazı Belçikalı tasarımcılar tarafından da benimsendi. Martin Margiela bu tasarımcılardan biriydi; kavramsal bir biçimde çalıştı ve giysilerinin seri üretim gibi değil, el yapımı gibi görünmesini istedi. Koleksiyonlarında yapı bozumu ve geri dönüşümü kullandı. Yırtık kot ve giysilerin uyarlanması ana akım haline geldi (Udale, 2014: 20-21). Maison Martin Margiela, koleksiyonlarını yaşlanma, çürüme, yer değiştirme, çarpıtma ve transformasyon temaları üzerine kurgular. Margiela kumaş üzerindeki çürüme etkilerini geliştirerek bazı giysilere eski görüntüsü verebilmek için elde gümüşle kaplarken, bazılarında da kalın bir toz tabakası görüntüsü yaratmak için farklı eskitme ve kaplama işlemleri uygular (Açımız, 2013: 43).

1980’ lerde yapısökümcü tasarımcıların modaya girişlerinin ardından 1990’ larda yapısökümcü moda yaklaşımı sistemi içerisinde başka tasarımcılar da belirmiştir. Kıbrıslı moda tasarımcı Hüseyin Çağlayan bunlardan biridir. 1993’ te Echoform adlı mezuniyet koleksiyonunun nasıl çürüyeceğini görmek amacıyla giysileri toprağa gömmüştür. Çağlayan yapısökümde doğanın kıyafetler üzerindeki etkilerini (kimyasal ve fiziksel etkiler) tanımlamış (Kızıltunalı, 2014: 2) giysinin yapısındaki yıpratılma sürecini hızlandırarak farklı etkilerin görünür olmasını istemiştir.

Moda ve tekstilde günümüzde neler olup bittiğine bakmak önemlidir. Artık günümüzde gündemdekine benzer bir şey yapmak, mevcut eğilimi izlemek ve moda uymak değil de tam aksine güncel fikirlere karşı çıkmak ve deneysel bir çalışmayla yeni bir akım ve moda oluşturmak, hem moda tasarımcıları hem de moda tüketicileri için daha tercih edilebilir bir yaklaşım olmuştur. Dekonstrüksiyon tanımı içerisinde de güncel fikirlere karşı çıkmak, dolayısıyla moda karşı çıkmak olguları vardır. Fakat moda, bu karşı çıkışı zamanla kendi bünyesine almış ve böylece dekonstrüksiyon zamanla modanın bir parçası haline gelmiştir.

Şekil 1. Institute dergisinden giyside dekonstrüksiyon örnekleri

Çalışmanın Yöntemi

Bu araştırmanın verileri genel tarama modeli çerçevesinde alanyazın ve ilgili tasarımların incelemesiyle elde edilmiştir. Çalışmanın amacı dekonstrüksiyon öğeleriyle giysi tasarım öğelerini ilişkilendirmek ve böylece dekonstrüksiyon kapsamındaki giysi tasarım analizinde kullanılacak görsel analiz ölçeği geliştirmektir. Bu amaçla betimsel yöntem kullanılmıştır. Ölçek geliştirme aşamalarında alanyazın ve dekonstrüksiyon tasarımları üzerinde, sınanarak ilerlenmiş ve uzman görüşlerine başvurulmuştur.

Bulgular ve Yorum

Dekonstrüksiyon kavramsalının giysi modası açısından incelenmesi ve tasarımların analizinde kullanılacak ölçek geliştirilmesinin amaçlandığı bu çalışmada; Derrida' nın dekonstrüksiyon tanımı yorumlanarak, giysi modası alanında nasıl ve ne şekilde karşılık bulduğunun belirlenmesi sürecinde dekonstrüksiyona öykünen tasarımcıların koleksiyonları incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda kavram ve tasarım unsurları ilişkilendirmesi yapılmış ve giysilerin görünüm özellikleri ile dekonstrüksiyon kavramsalından oluşan iki içerik açıklanmıştır.

Giyisi Tasarım Unsurları İle Dekonstrüksiyon Öğelerinin İlişkilendirilmesi Ve Kapsam Belirleme

Dekonstrüksiyon belirsiz, ucu açık ve oldukça geniş bir anlama sahiptir. Giysi modası alanında dekonstrüksiyon ile ilgili araştırmalar incelenirken eksiklikler, dağınık bilgiler göze çarpmakta olup ve sebebinin de zaten dekonstrüksiyonun özünde belirsizlik olması ilede ilişkilendirerek bu çalışma için daha fazla bilgi toplamaya, toplanan bilgileri harmanlamaya ve bir sonuç oluşturmaya, belirsizliğin mümkün olduğunca giderilmesine çalışılmıştır. Bu amaçla Jacques Derrida'nın dekonstrüksiyon tanımı ve açıklamaları sürekli olarak gözetilmiş, dekonstrüksiyon modası ile ilgili varolan tanımlar ışığında giysi modasında dekonstrüksiyonun ortaya çıkışı incelenmiş, dekonstrüksiyonu benimseyen ve koleksiyonlarında kullanan moda tasarımcılarının çalışmalarından örnekler verilmiştir. Tüm bu bilgiler içerisinde giyside dekonstrüksiyon kullanımına ilişkin bilgiler değerlendirilerek tasarımların analizinde kullanılabilecek tanımlamalara yönelik sınıflandırmalar yapılmıştır. Yapılan sınıflandırmalar Tablo 1 ve Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 1. Giysi Tasarım Unsurları İle Dekonstrüksiyon Öğeleri Eşleştirmesi

Dekonstrüksiyon Öğeleri	Moda tasarımında dekonstrüksiyon öğeleri	
Yapısızlaşma	Reddedilen tasarım ilkeleri	Simetrik denge, orantı, vurgu, tekrar, bütünlük, uyum, zıtlık (kumaşta, renkte, stilde)
	Giysi parçalarında sıradışı form eksikliği	Kol, yaka, paça, ön beden, arka beden, giyside kısmi boşluklar
	Kumaşın yapısını değiştirme	Fiziksel değişim (ağartma, boyama, eskitme, keçeleşme, sökme) Manipülatif değişim (pili, büzgü, volan, fırfır, drape, fom, kırışma)
Yeniden yapılandırma	Geri dönüşüm	Eski kumaş ya da giysileri yeniden yapılandırma, sıradan malzemeleri kullanarak yeniden yapılandırma
	Giysi iç yapısını gösterme	İç dikişlerin görünmesi, astarların görünmesi, giysi bedeni veya kenarlarının yıpratılması, kenarların açıkta bırakılması
Metinlerarasılık	Eklektik unsurların kullanımı	Farklı kumaşları bir arada kullanma, farklı giysi türlerini bir arada kullanma, farklı stilleri bir arada kullanma
	Giyside sıradışı form fazlalığı	Hacim oluşturma, dolgu malzemesi kullanımı, çok katlı kumaş kullanımı, ekstra giysi kullanımı
	Sürrealizm in temasal yaklaşımları	Defomasyon, Yer değiştirme, illüzyon
Merkezsizleşme	Cinsiyet karşıtlığı	Feminen görünüm, androjen görünüm, maskülen görünüm
	Çağırıştığı altkültürler	Emo, bohem, punk, hippie, rock, grunge, gotik, hipster, mod
	Giysi modelinin reddi	Giysi türü reddi, giysi ile beden uyumu reddi, estetiğin reddi, fonksiyonelliğin sıradışı reddi
	Giysi özelliğinin çağırışımı	Başka bir giysiden uyarlanmış, farklı parçalardan uyarlanmış, kurgulanmış

(Kwon, 2007, Kipöz, 2015, Fogg 2014' den derlenmiştir).

Yapısızlaşma

Yapı, yıkılmaz sağlam temelleri olan bir kavramdır. Geleneksel modanın yapısında da belli kurallar ve sağlam gelenekler vardır. Bunlar geleneksel modanın kökenini oluşturmaktadır ve dekonstrüksiyon modasında bu kökenin her türlü yapıtaşını düşünerek yıkmakta ve değiştirmektedir. Dekonstrüksiyonu uygulayan tasarımcılar, kabul edilen vücut form ölçütlerine, parçalarına ve silüetlerine meydan okumakta, moda sistemine yıkıcı elemetlerle katkı sağlamaktadırlar. Dekonstrüksiyon modasında yapısızlaşma; tasarımda reddedilen

ilkeler, giysi parçalarında sıradışı form eksikliği ve kumaş yapısını değiştirme olmak üzere üçe ayrılır (Kwon, 2007: 90-91). Bu kategoriler yapısızlaşmanın giysi tasarımlarındaki karşılığı olarak benimsenmiş ve aşağıdaki uygulama örnekleriyle somutlaştırılmıştır.

Reddedilen tasarım ilkeleri: Tasarım ilkeleri; denge, orantı, vurgu, tekrar, bütünlük, uyum ve zıtlıktır (Yıldız, 2014: 27). Bunların kumaşa, renkte ve stilde reddedildiği belirlenen tasarımlar için tercih edilecek kategoridir.

Giyside sıradışı form eksikliği: Dekonstrüksiyon modasında giysiyi oluşturan temel parçalardan (kol, yaka, paça, ön-arka beden gibi) birini kullanmamak, giysinin kısmi bölgesinde boşluk oluşturmak gibi eksikliklerle tamamlanmamış, bitirilmemiş, yok edilmiş izlenimi verilebilmektedir. Bu kategorinin tercih edilmesinde; benzer nitelikte dekonstrüktif tasarımların incelenmesi sonucunda, giysinin geneli yada kumaşa düzensiz açılan boşluklar, bütünlüğün bozulmuş olması, estetikten yoksun olması ölçütlerinin kullanımı önemli bulunmuştur.

Kumaşın yapısını değiştirme: Dekonstrüksiyonda kumaşın bilinen klasik görüntüsü bilinçli bir şekilde pek çok etkenle değiştirilerek yeni dokular kazandırılabilir. Kumaşın yapısına fiziksel ve manipülatif değişimi ile ilişkilendirilmiş, fiziksel değişimde; ağartma, boyama, eskitme, keçeleşme, sökme v.b. işlemlerin uygulanmış olması, yönlendirim olan manipülatif değişim ise, kumaşın halini değiştiren, biçim aldırın uygulamaların varlığı ile somutlaştırılmıştır.

Şekil 2. Yapısızlaşmada giyside sıradışı form eksikliği örneği (Solda, Viktor ve Rolf, 2010 ilkbahar-yaz koleksiyonu)

Şekil 3. Yapısızlaşmada kumaşın yapısının manipülatif etkiyle değiştirilmesi örneği (Sağda, Junya Watanabe, 2008 sonbahar-kış koleksiyonu)

Yeniden yapılandırma

Dekonstrüksiyon modasında yeniden yapılandırma sürdürülebilirlik kavramıyla da ilişkilidir. Günümüz tasarımlarında, sürdürülebilirlik ve ekoloji önemli bir yer tutmaktadır. Dekonstrüksiyon modasında yavaş hareket mantığı ile kapitalizme ve küreselleşmeye karşı çıkmıştır. Yavaş tasarım, yavaş moda, tamir ve tasarım gibi aktivist eylemler geliştirmiştir. Bu aktivizm çeşitli tasarım pratiklerinin denendiği, söylemlerin sorgulandığı tekrar kullanım (re-use), yeniden tasarım (re-design), dönüşüm (re-cycle), değerini yükselterek dönüştürme (upcycling) gibi kavramları, tavırları gündeme getirmiştir (Kipöz, 2015: 54) Dekonstrüksiyon modasında geri dönüşümle ve giysilerin içyapı detaylarını gösterme yoluyla giysiler yeniden yorumlanıp yapılandırılabilir.

Geri dönüşüm: Tasarımın, kullanılmayan, eski kumaş ya da giysileri yeniden işlevsel hale getirmek, onları yeni giysi üzerinde yeniden yorumlamak ve sıra dışı malzemeleri kullanarak (tekstil atığı, plastik, metal, ahşap gibi kumaş dışı atık malzemeler) yeniden yapılandırma ile geri dönüşüm hissi uyandırması bu kategori kapsamında işlenmiştir.

Giysi içyapısını gösterme: Geleneksel modada gizlenen astarların ve iç dikişlerin gösterilmesi, giysi bedeni veya kenarlarının yıpratılması, giysi kenarlarının açıkta bırakılması gibi özellikler kasıtlı olarak gösterilir. Tasarım özelliği bakımından hata yapılmış, bitirilmemiş izlenimi veren yeni yapılandırmalar dekonstrüksiyonun yeniden yapılandırma ögesi ile ilişkilendirilmiştir.

Şekil 4. Yeniden yapılandırmada giysi iç yapısının gösterilmesi örneği (Solda, Martin Margiela, 2011 sonbahar-kış haute couture koleksiyonu)

Şekil 5. Yeniden yapılandırmada geri dönüşüm ve giysi iç yapısının gösterilmesi örneği (Sağda, Martin Margiela, 2009 ilkbahar-yaz artisanal koleksiyonu)

Metinlerarasılık

Temelini postmodernizm ve yapısökümcülük'ten alan metinlerarasılık, başta Kristeva olmak üzere Barthes, Riffaterre, Genette gibi birçok dilbilim ve göstergebilimcinin geliştirdiği bir metin çözümleme yöntemidir (Gündoğdu, 2012: 1893).

Giysi modasında metin kavramı; stil, imaj, giysi ögesi ve malzemesi olarak düşünülebilir. Modada metinlerarasılık düşüncesi, bir metnin başka metinlerle olan ilişkisini ima eder. 20. yüzyıl kültürel olay çeşitliliğinin metinlerarasılığı ve stil çoğulculuğunu etkilediği söylenebilir (Kwon, 2007: 93). Dekonstrüksiyon modasında metinlerarasılık; giysi stillerinin çok anlamlılığıyla ve sınırsız oluşuyla ifade bulur. Popülariteyi önemsemeden, stillerin kaynaşması, karıştırılmasında, farklı giysi türlerinin uyumsuzca bir arada kullanılmasında, giysilerin işlevsiz, amaçsız çok katlı bir şekilde biçimlenmesinde metinlerarasılık mantığı hakimdir. Bu anlamda dekonstrüksiyonda metinlerarasılık eklektik unsurların kullanımı, giyside sıradışı form fazlalığı ve sürrealizmin temasal yaklaşımları olarak kabul edilmiştir.

Eklektik unsurların kullanımı: Eklektik, felsefede birbirinden ayrı düşünce parçalarının yeni bir düşünce bütününde kaynaştırılmasıdır (Kınalı, 2011: 2). Dekonstrüksiyon kavramsalında yer alan metinlerarasılık ögesiyle ilişkilendirilen modadaki eklektik unsurlar; farklı kumaş ve giysi türleri ile stillerin bir arada kullanımı kategorisi ile somutlaştırılmıştır. Uyumsuz kumaşların bir araya gelmesi, bir arada düşünülmesi mümkün olmayan giysi türlerinin sentezi ve alışılmayan, sıradışı stillerin tek bir giysi veya giysiler üzerinde sentezi eklektizmin yine somut sonuçlarının göstergesi olarak kabul edilmiştir.

Giyside sıradışı form fazlalığı: Geleneksel modada giysi formu estetik ve giyside aşırı fazlalık bulunmaz. Dekonstrüksiyon ifadelerinden “metinlerarasılık” ile tasarımlarda yer alan; çok katlılık, çok hacimli yapı ve ekstra yapılar gibi içerikler ilişkilendirilmiş, metinlerin sayısının sınırsızlığının bir ifadesi olarak değerlendirilmiştir. Dekonstrüksiyon modasında sıradışı form fazlalığı; hacim oluşturma, dolgu malzemesi kullanımı, çok katlı kumaş kullanımı, ekstra giysi kullanımı olarak ifade edilebilen uygulamalar ile belirtilen ilişki tanımlanmış ve analiz süreci açısından somutlaştırılmıştır. Hacim oluşturma; dikiş ve penslerin farklı biçimlerde kullanılarak giysinin beden biçimini farklılaştırması ve silüeti farklı düzeylerde değiştirmesidir (Sorger ve Udale, 2013: 128). bu tür tasarımlarda işlevsellik ve fonksiyonellik göz ardı edilmekte, Ekstra giysi kullanımı ile de giysi üzerine ikinci ya da üçüncü giysinin applike edilerek tek bir giysi niteliği oluşturulduğu belirlenmiş metinlerarasılık kapsamında bu kategoriye de ihtiyaç duyulmuştur.

Sürrealizmin temasal yaklaşımları: Sürrealizm (gerçeküstüçülük) kavramı, düşüncenin gerçek işleyişini sözel, yazılı ya da başka herhangi bir şekilde ifade etme biçimidir. Estetik veya ahlaki kaygılardan arınmış olarak, mantığın geçerli olmadığı, düşüncenin kendini ortaya koyduğu bir düzlemdir (Breton, 2009: 31). Dekonstrüksiyonda sürrealizm anlayışı batı giysi tarzının giysi estetik normlara ve geleneklere meydan okumasıdır. Dekonstrüksiyonda sürrealizmin temasal yaklaşımları; deformasyon, yer değiştirme ve illüzyon olarak ayrılabilir. Deformasyonda, geleneksel vücut tanımından farklılaşarak, deformasyon yoluyla soyut bir şekil elde etmek amaçlanır. Vücut üzerine yerleştirilen çarpıtılmış, heykelsi yapılar vurgulanır. Giysi işlevselliği ve estetik kaygı güdülmez. Yer değiştirme, bilinçaltımızın nesnelere ve giysi biçimlerine yüklediği anlamlardan sıyrılarak bambaşka şeylerin gerçek kullanım yeri dışında, giysi üzerinde ifade edilmesidir. İllüzyonda, algılanan ve kavranan arasındaki anlaşmazlığı yansıtmak amaçlanır. İllüzyon ile giysinin genel yapısı değiştirilir,

rolü ve kimliği farklılaştırılır. Giysi üzerinde düşünmemizi, yorum yapmamızı sağlar (Parlak, 2006: 105-123).

Şekil 6. Metinlerarasılıkta giyside sıradışı form fazlalılığı örnekleri (Rei Kawakubo, 2014 sonbahar-kış koleksiyonu)

Şekil 7. Metinlerarasılıkta sürrealizmin temasal yaklaşımlarından yer değiştirmeye örnekler

Merkezsizleşme

Derrida ya göre bütün batı düşünceleri aktifleştirilmiş ve bütün anlamları garanti altına alınmış tek köken, tek doğru ve ideal form, sabit anlam, değişmezlik, tek gerçek (öz), tek

tanrı, tek mevcudiyet gibi bir merkezin fikrine yaslanmaktadır. Dekonstrüksiyon, geleneksel değerlerin varlığı, varsayımları, fikirleri ve inançları gibi altyapısı olan bir sistemi yıkmak olarak tanımlanmaktadır. Merkezlesme, erkek merkezliyeti geleneksel değerini, yüksek kültürle pop kültür arasındaki farkı ve ırkçılığı dekonstrükte etmektedir (Kwon, 2007: 91). Moda tasarımı merkezlesme cinsiyet karşıtlığı, farklı altkültürleri çağrıştırmaları ve giysi modelinin, türünün reddedilmesi ile ilişkilendirilmiş ve merkezlesmenin tasarımlarda fark edilirliliği bu kategorilerle tanımlanabilmektedir.

Cinsiyet karşıtlığı: Dekonstrüksiyon modası geleneksel modadaki erkek egemen fikrine karşı çıkmış, cinsiyette eşitliğin yanında olmuştur. Dekonstrüksiyonda cinsiyet karşıtlığı; androjen, feminen ve maskülen görünüm ile ifade bulur. Androjen tarzda erkek kıyafetlerinin değiştirilerek kullanılması değil tamamen aynı kıyafetlerin giyilmesi (Ambrose ve Harris, 2012: 22). Tasarımların analizinde; maskülen görünüm kategorisi ile kadın giyimlerinin erkeksiliği, feminen görünüm ile ise erkek giyimlerindeki kadınsı özellikler tanımlanmaya çalışılmıştır. Androjen görünüm kategorisi ile de, erkeksi ve kadınsı özelliklerin tek bir modelde sentezlenmesi veya belirsiz cinsiyet ifadesi referans alınmıştır.

Farklı altkültürleri çağrıştırmaları: Alt kültür, parçası oldukları yaygın kültür tarafından benimsenmiş değerlerden farklı davranış ve inançları olan gruptur. Bir alt kültür, politik ya da sanatsal görüşü, ırk, cinsiyet yönelimi ve benzeri değerlerle tanımlanabilir. Alt kültür üyeleri tarzlarını, fikirlerini kıyafetlerine de yansıtmışlardır. Alt kültür gruplarının giyim tarzları, anti moda hareketi çerçevesinde şekillenmiştir. Bu bakımdan dekonstrüksiyon modasında yer alabilmektedir. Alt kültürler emo, gotik, mod, punk, rock, bohem, hippie, grunge ve hipster olarak gruplanabilir (Ambrose ve Harris, 2012: 20). Bu ilişkilendirme, tasarım unsurlarının altkültürlerle benzeşik örneklerin tanımlanması amacıyla kullanılacaktır.

Giysi modelinin ve türünün reddi: Dekonstrüksiyonda yapılaşma yapıyı reddetmektir. Bu oluşum; giysi türü reddi, giysi ile beden uyumu reddi, estetiğin reddi ve fonksiyonelliğin sıradışı reddi olarak içeriklendirilmiştir.

Giysi özelliğinin çağrışımı: Bazı giysiler bilinen, alışılan görünümün dışındadır ve çağrışım yönü güçlüdür. Bu çağrışım yönleri; başka bir giysiden uyarlanmış, farklı parçalardan uyarlanmış, kurgulanmış olarak belirlenmiş, çağrışımı özelliklerinin önüne geçen tasarımlar açısından bu tanımlamaya ihtiyaç duyulmuştur.

Başka bir giysiden uyarlanmış tanımlanması; geleneksel modadaki tek tip giyimden farklı olarak, giysi üzerine kasıtlı şekilde üst üste giyilmiş ama vurgunun yine tek bir giyside olması durumunu anlatmaktadır. Farklı parçalardan uyarlanmış; geleneksel modadaki birbirinden bağımsız pek çok parçanın sentezine birçok tasarımda rastlanmaktadır. Dekonstrüksiyon modasında kasıtlı şekilde bir giysi üzerinde birden fazla parça ve bölümlerin giysiye eklenmesi söz konusudur. Kurgulanmış; geleneksel modadaki bilinen dikim tekniklerinden ve kullanılan formlardan farklı olarak, kasıtlı bir şekilde giysiyi bilinen dikim tekniği ve formu değiştirilmiş, var olan bir tekniğin sanki o değilmiş gibi farklı bir görünüme dönüştürüldüğü durumları ifade etmektedir.

Şekil 8. Merkezsizleşmede giysi türünün, estetiğin, fonksiyonelliğin reddi ve farklı parçalardan uyarlamaya örnek (Rei Kawakubo 2013 ilkbahar yaz, hazır giyim koleksiyonu)

Dekonstrüksiyon Giysisinin Görünüm Özellikleri

Dekonstrüksiyon kapsamına hangi uygulamaların dahil edilebilirliğini tespit edebilmek için sadece dekonstrüksiyon öğeleri (yapısızlaşma, yeniden yapılandırma, metinlerarasılık, merkezsizleşme) analizinin yapılmasının kapsamı sınırlandıracağı ve net bir sonuca ulaşmada yetersiz kalacağı düşünülmektedir. Bu nedenle dekonstrüksiyon giysilerinin görünüm özelliklerinin de belirlenmesi ile ölçek kapsamının çalışma amacına uygun boyuta ulaşacağı düşünülmektedir.

Tablo 2. Dekonstrüksiyon Giysisinin Görünüm Özellikleri

Giysi grubu	Kadın giyim, erkek giyim, üniseks giyim
Giysi türü	Bluz vb., gömlek, etek, pantolon vb., kaban vb., ceket vb., elbise, iç giyim, alt giysi belirsiz, üst giysi belirsiz
Renk	Çokrenkli, te krenkli, koyu ton, açık ton, mat, parlak, kirliliğe keli görünüm, nötr renk
Desen	Düz, karışık desenli, geometrik, dijital, optik, floral, knuflaj, etnik
Giyim tarzı	Formal, minimal, günlük, frapan, abiye, popüler, avangard, belirsiz
Giysi model özelliği	Simetrik, asimetrik, vücudu saran giysi, vücuda oturmeyen giysi, giysi tasarımında sıradışı formlar, pensleri-kupları değiştirilmiş
Silüet	X, A, I, H, Y, V, T, extreme silüet ve belirsiz silüet (aşırı bol veya dar durumlar)
Giysi boyutları	Bluz vb. Boyu, Ceket/ kaban vb. Boyu, Elbise/ etek boyu Pantolon vb. Boyu, Kol boyu (aşırı uzun, asimetrik, ön-arka boyları farklı, belirsiz) Dekolte yeri (göğüste, sırtta, belde, bacadta)
Giysinin bölümleri	Yaka (belirsiz) kol (belirsiz)
Tasarımın çağırışımı	Sradışılık, başkaldırı, özgünlük, romantizm, karamsarlık, karmaşa

Giysi grubu ve türü: Giysi grubunda kadın, erkek ve üniseks giyimler kategorileri belirlenmiştir. Giysi türlerinde; etek, elbise, ceket, kaban, pantolon vb, bluz vb, gömlek, iç giyim gibi türler yer alırken bu türlerden birine dahil olmayan, giysi türü belirsiz olanlara da rastlandığından giysi türü belirsiz nitelmesine ihtiyaç duyulmuştur. Ayrıca dekonstrüksiyon

modasında yer alan geleneksel kuralların yıkılması fikri ile genellikle kadın giysisi olarak kabul edilen giysi türlerini erkeğin giyebilmesi özgürlüğü mevcuttur. İç giyimin dış giyim unsuru olarak kullanımı ya da iç giyimin kasıtlı olarak gösterilmesi yine dekonstrüksiyon modasının oluşturduğu farklılıklar kapsamında yer almaktadır.

Renk: Çok renkli, tek renkli, koyu ton, açık ton, mat, parlak, kirli/ lekeli görünüm, nötr renk gibi renk türlerine göre sınıflandırılarak renk tercihine yönelik örneklerle rastlandığından analizde değerlendirmeye gerek görülmemiştir. Dekonstrüksiyon tasarımlarında renk geleneksel tasarımlarda kullanımından farklılaşabilmektedir. Yapılacak analizlerde rengin yapıbozumuna uğratılma açısından niteliğin tanımlanması gerektiği düşünülmektedir

Desen: Kumaş üzerine basılan, dikilen ya da dokunarak elde edilen tekrarlı dekoratif tasarım olarak tanımlanabilen desenin, özellikleri ve geleneksel yöntemlerin dışındaki uygulamaların belirlenmesi amacıyla incelenmesi gerekmektedir. Yapılan tasarım incelemelerinde ve literatürde dekonstrüksiyon modasında desenlerin genellikle, çizgili (geometrik), düz, floral, kamuflaj, dijital, etnik, karışık ve optik olanlarının kullanımına rastlanmaktadır (Ambrose ve Harris, 2012: 83).

Giyim tarzı: Giysinin ifade biçimlerinden biri giyim tarzlarıdır. Giyim tarzları; klasik (formal) giyim, popüler giyim rahat giyim, frapan giyim, avangard giyim, vintage giyim (Koç vd., 2016: 2593-2594) olarak sınıflandırılmaktadır. Dekonstrüksiyon modasında giyim tarzlarının; formal, minimal, günlük, frapan, abiye, popüler, avangard ve belirsiz olarak sınıflandırılması yapılan analiz ve ilişkilendirmeler sonucunda uygun görülmüştür. Bilinen giyim tarzlarının hiçbirine dahil olamayan ya da birden fazla tarzın iç içe geçtiği, karıştığı tasarımlarda analizinde belirsiz giyim tarzı ifadesine ihtiyaç duyulmuştur.

Silüet: Silüet, giysinin dış biçimidir. Silüetler A,H,T,V,Y,X,I gibi harflerle ifade edilebilirken bunların dışında kalan tanımsız belirsiz silüetlerde bulunmaktadır. Giysi türü ve giyim tarzı analizinde olduğu gibi, silüetin analizinde de hiçbir biçime uymayan bunların dışında veya en az iki farklı silüetin birlikte kullanıldığı, silüetin tanımlanmasını zorlaştıran tasarımlara dekonstrüksiyon modasında sıklıkla rastlanmış bu nedenle belirsiz silüet seçeneği oluşturulmuştur.

Giysi model özelliği: Dekonstrüktif giyside model özelliğinin tanımlanması için; simetri, asimetri, vücudu saran, vücuda oturmayan, sıradışı formlardan oluşan, pensleri ve kupları değiştirilmiş kategorilerinin oluşturulması benimsenmiştir. Dekonstrüksiyon modasında bilinen formların dışına çıkılmakta, farklı yollarla, deneysel çalışmalarla insan vücudunda yapıbozum algısı oluşturan formlara yer verilmektedir. Miyake'nin koleksiyonlarında, giyside sıradışı formlar kullanımına en çarpıcı heykelsi formlar bulunmaktadır.

Tasarımın çağrışımı: Bir giysiye bakıldığında giysinin çağrıştırdığı hisler tekil ya da dekonstrüksiyonun vurguladığı çoğul nitelikte olabilmektedir. Sıradışılık, başkaldırı, özgürlük, özgünlük, karamsarlık, romantizm, karmaşa gibi birçok his ve tanımlama, giysinin ve tasarımın algılanmasında ve tercihinde etkili olmaktadır. Geleneksel moda yaklaşımlarında bile bir hikayenin parçası olma duygusu verilmeye çalışılırken, dekonstrüksiyon modasında bu durum daha abartılı olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle geliştirilen analiz ölçeğinde tasarımın çağrışımının da mutlaka yer edinmesi düşüncesi oluşmuştur.

Giysi bölümleri: İncelenen dekonstrüktif tasarımlarda, belirsiz unsurların çokluğu ve bozulan yapılardan kaynaklı analizin güçleşmesi sebepleriyle giysinin bölümlendirilerek tanımlanmasına da gerek görülmüştür. Giysinin bölümleri beden, kol ve yaka olarak

ayrıştırılmıştır. Giyside dekonstrüksiyon kullanımı analizi yapabilmek için dikkat çekici olan ve yapıbozuma uğratılmış beden, kol, yaka çeşitleri ve özellikleride tanımlanmalıdır. Yapılan analiz sınamalarında; bedenle bağlantısı bulunmayan ancak kola geçirilen giysiler veya bedenle bağlantısı olan ancak klasik yöntemlerden farklı olarak tasarlanmış, net tanımı yapılamayan giysi bölümlerine rastlanmış bu nedenle yine belirsiz olarak nitelendirilecek tanımlamalar gerekli görülmüştür. Giysi ve trend analizi araştırmalarında görünüm özelliklerinin fiziksel olarak tanımlandığı çeşitli ölçekler yer almaktadır. (Pamuk, 2009: 81). Dekonstrüksiyon giysisinin özelliğine ve analiz amaçlarına göre fiziksel görünüm özelliklerini detaylandıran bu ölçeklerden de faydalanılabileceği düşünülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Giysi modası alanı sürekli kendini yenileyen, geliştiren, değişime açık bir alandır. Postmodern felsefe içinden türemiş bir kavram olan dekonstrüksiyon, giysi modasında yenilenme sürecine katkıda bulunan ve bu lunmaya devam edecek olan bir yaklaşımdır.

Dekonstrüksiyon kavramsalında moda tasarımının giysi modası özelinde incelendiği bu çalışmada dekonstrüksiyon kavramını ortaya çıkaran Jacques Derrida'nın fikirleri etkili olmuştur. Derrida'ya göre dekonstrüksiyon; sonsuz yorum içeren sınırsız bir kavramdır. Bu yaklaşım moda da dekonstrüksiyonun tutunabilmesinin ve giderek gelişmesinin sebebini oluşturmaktadır. Başlangıçta modanın reddi ile tasarımların şekillenmesinin ardından dekonstrüksiyonun moda olması ile daha geniş çevrelerce benimsenmiştir. Bunun sonucunda kavramın vaad ettiği çeşitlilik ve sınırsız yorumlarla modanın beslendiği görülmektedir. Geleneksel giysi stil, yorum ve tekniklerinin dışına çıkılan dekonstrüktif tasarımların analizi için dekonstrüksiyon öğeleri ve giysi unsurlarının tasarımların analizinde kullanılacak ölçek geliştirme sürecinde ilişkilendirmeler hassasiyetle ve Derrida'nın yaklaşımı gözetilerek yapılmış, dekonstrüksiyona öykünen modacıların tasarımları ile sınanmıştır. Bu süreçte, dekonstrüksiyonun doğası gereği yapıbozumun uygulandığı tasarım unsurlarının tanımlanmasında belirsizlik ifadesinin kullanılmasına yoğunlukla ihtiyaç duyulmuştur. İki bölümden oluşan analiz ölçeği içeriğinde dekonstrüksiyonun öğeleri giysi tasarım unsurları açısından somutlaştırılmaya çalışılmış ve kategorilendirmeler yapılmıştır. Çalışmanın nihayetinde Tablo 1 ve Tablo 2'den oluşan, gerek duyulduğunda içeriği genişletilerek başka çalışmalar içinde kullanılabilecek niteliğe sahip özgün bir görsel analiz formu oluşturulmuştur.

Ayrıca bu çalışmada sunulan ölçek; giysi modasında hangi unsurların dekonstrüksiyon kapsamında değerlendirilebileceğine dair yürütülmekte olan yüksek lisans tezinin verilerinin elde edilmesinde kullanılacaktır.

KAYNAKÇA

Açımız, N. (2013). *Mimarlık Ve Moda Tasarımı Arakesitinde Bir Okuma*, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Ambrose, G., Harris, P. (2012). *Görsel Moda Tasarımı Sözlüğü*. İstanbul: Literatür Yayınları.

Bozkurt, N. (2003). *20. Yüzyıl Düşünce Akımları (Yorumlar Ve Eleştiriler)* İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

- Breton, A. (2009). *Sürrealist Manifestolar*. İstanbul: Altıkkırkbeş yayınları.
- Ayan, A. (2013). *Dekonstrüksiyon İçin Tasarım Tekniklerinin Türkiye'de Uygulanabilirliği*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çetin, B. (2009). *Feminen ve Maskülen Spor Yapan Kadınlarda Fiziksel Benlik Algısı*. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Çileroğlu, B., Balcı, M. (2015, 5-7 Kasım). *Dekonstrüksiyon ve Giysi Modası*. Gazi Üniversitesi 2. Uluslararası Sanat Sempozyumunda Sunuldu, Ankara.
- Demir, Y. (2010). *Ertelenmiş Adalet: Hukuk ve Dekonstrüksiyon*. <http://www.istanbulbarosu.org.tr/Yayinlar/BaroKitaplari/HFSA23.pdf> (10 Mayıs 2018 tarihinde erişim sağlanmıştır).
- Fogg, M. (2014). *Modanın Tüm Öyküsü*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Gündoğdu, E. (2012). *Metinlerarasılık Bağlamında Tahsin Yücel'in 'Yalan' Adlı Romanı*, http://turkishstudies.net/Makaleler/302073469_G%C3%BCndo%C4%9FduAy%C5%9Fe%20Eda_S-1893-1903.pdf (12 Mayıs 2018 tarihinde erişim sağlanmıştır).
- Kınalı, A. (2011). *Heykel Ve Takı Plastiği Arasında Eklektik Oluşum Denemeleri* Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Kipöz, Ş. (2015). *Sürdürülebilir moda*. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.
- Kwon, S. (2007). *Deconstructionism in Issey Miyake's Fashion Design*. *Journal of Fashion Business* 11(6):87-100.
- Kızıltunalı, G. (2012, September). *A Deconstructive System: Fashion*. Paper presented at The Fashion Exploring Critical Issues 4th Global Conference, Mansfield College Oxford, United Kingdom.
- Orman, T. (2015). *Jacques Derrida Düşüncesinde Dil*. *Yeditepe Üniversitesi Kilikya Felsefe Dergisi*.(1):61-81.
- Parlak, S. (2006). *Giyim Modasında Gerçeküstü Yaklaşımlar*. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Renfrew, E., Renfrew, R. (2014). *Moda Tasarımında Koleksiyon Geliştirme*. İstanbul: Literatür Yayınları.
- Sağlam, R. (2012). *Derrida ve Dworkin Arasındaki İlişki: Yapıbozum Ve Yargıç Herkül*. *Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 61(1):275-320
- Saydam, O. (2009). *Yazında "Dekonstrüksiyon" Kavramı*. *Trakya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Frankofoni Dergisi*, 21, 159-171.
- Sorger, R., Udale, J. (2013). *Moda tasarımının temelleri*. İstanbul: Literatür Yayınları
- Udale, J. (2014). *Moda Tasarımında Tekstil ve Moda*. İstanbul: Literatür Yayınları.
- Yıldız, T. (2014). *Görsel Tasarım İlkeleri Açısından 16. ve 17. Yüzyıl Kol Formlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Koç, F., Saatçioğlu, K., Çelik, R., Nadasbaş, S. (2016, Nisan). Moda Tüketicilerinin Giysi Seçiminde Trendleri (Eğilim) Kullanma Durumları Ve Giysi Stilllerinin Belirlenmesine İlişkin Davranış Analizi. *The Journal of International Social Research*, 9 (43), 2588-2600.

Pamuk, B. (2009). *Giysi Moda Eğilimlerini Etkileyen Faktörler Ve Bir Model Önerisi, Doktora Tezi*, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Şekil 1. <https://tr.pinterest.com/pin/312366924131509992/?lp=true> (14 Nisan 2018 tarihinde erişim sağlanmıştır).

Şekil 2. <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2010-ready-to-wear/viktor-rolf/slideshow/collection#28> (14 Nisan 2018 tarihinde erişim sağlanmıştır).

Şekil 3. <http://hevtherethestvleofiaplan.blogspot.com/2013/08/japanese-fashion-designers-junya.html> (14 Nisan 2018 tarihinde erişim sağlanmıştır).

Şekil 4.

http://www.firstview.com/collection_image_closeup.php?of=36&collection=28129&image=3933742#.Ww5wDu6FPIU (14 Nisan 2018 tarihinde erişim sağlanmıştır).

Şekil 5. <https://inhabitat.com/ecouterre/7-designer-looks-made-from-recycled-denim-jeans/maison-martin-margiela-recycled-denim/> (14 Nisan 2018 tarihinde erişim sağlanmıştır).

Şekil 6. <https://www.wgsn.com/blogs/comme-des-garcons-16/> (15 Nisan 2018 tarihinde erişim sağlanmıştır).

Şekil 7. <https://tr.pinterest.com/pin/350014202262165184/?lp=true> (15 Nisan 2018 tarihinde erişim sağlanmıştır).

Şekil 8.

http://www.firstview.com/collection_images.php?id=32926&p=0&list=all&jumpo=4716588#a4716588 (15 Nisan 2018 tarihinde erişim sağlanmıştır).